

Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledži, Hiiumaa Ametikooli ja Hiiumaa Gümnaasiumi ümberkorraldamise ettepanek

Austatud haridus- ja teaduminister

Käesolevaga esitan Teile ettepaneku korraldada ümber Hiiumaa gümnaasium ja rakenduslik kolledž, Hiiumaa Ametikool ja Hiiumaa Gümnaasium nii, et Hiiumaa Ametikool ja Hiiumaa Gümnaasium liidetakse Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledžiga, misjärel liidetakse koolid lõpetavad oma tegevuse.

Ettepanek on koostatud Vabariigi Valitsuse 08.10.1996. a määrusega nr 244 kinnitatud „Valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste moodustamise ja ümberkorraldamise ning nende tegevuse lõpetamise korra kinnitamine“ punktide 2, 27, 28, 29, 31 ja 32 alusel. Esitatud ettepanek on kooskõlas põhikooli ja gümnaasiumiseadusega ning kutseõppeasutuse seadusega.

Õppeasutuste ümberkorraldamise kirjeldus ja põhjendus

Taust

Riigikoolide ümberkorraldamise peamine ajend on pakkuda Hiiumaal heatasemelist põhikooli järgset haridust õppija individuaalset arengut toetavas koolikeskkonnas. Riigi kohustus on kvaliteetse põhikoolijärgse hariduse pakkumine võimalikult õpilast toetaval moel. Ümberkorraldamise eesmärk on tagada eeskätt Hiiumaa õppijatele kool, kus on võimalus valikuks ja sujuvaks liikumiseks erinevate õpiteede vahel.

1. septembrist 2025 jõustus Eesti Vabariigi haridusseaduse muudatus, millega kehtestatakse õppimiskohustus kuni 18-aastaseks saamiseni. Õppimiskohustuse ulatuse muutus toob kaasa vajaduse tagada kõigile õppimiskohustusega noortele koht haridussüsteemis. Sellega seoses suureneb ka kutsehariduse roll põhikoolijärgse õppe pakkumisel.

Haridusvaldkonna arengukavas 2021-2035 on seatud eesmärgiks, et õpivõimalused vastavad ühiskonna ja tööturu arenguvajadustele.¹ Arengukavas on toodud välja vajadus suurendada kõikide õppetasemete ja liikide sidusust ja paindlikkust ning tagada, et õpilastel oleks võimalik nende vahel sujuvalt liikuda. Strateegia rõhk lasub eraldusjoonte kaotamisel, mis takistavad liikumist formaal-, mitteformaal- ja informaalõppe ning ka üld- ja kutsehariduse vahel. Selle soodustamiseks tuleb kaasa aidata õppekeskkondade loomisele, mis arvestavad nüüdisaegse õpikäsituse, säästlikkuse ja ligipääsetavuse põhimõtetega ning mis kujuneksid oma valdkonna tippkeskusteks koostöös töömaailmaga.

Vajadus

Hiiumaal pakuvad tasemeõpet Hiiumaa Ametikool ja Hiiumaa Gümnaasium. Hiiumaa gümnaasium ja rakenduslik kolledž² on moodustatud Hiiumaale nn hariduskeskuse loomise eesmärgil.

Hiiumaa Ametikool pakub õpet 3.-5. kvalifikatsioonitasemel, aga ei paku kutsekeskharidusõpet ega kutsevaliku õpet. Koolil on õppe läbiviimise õigused järgmistes õppekavarühmades:

- ehitus ja tsiviilrajatised (õppekava: puitehitiste restauraator, palkmaja ehitaja);
- aiandus (õppekavad: florist, linnaaednik, maastikuehitaja);
- transporditeenused (õppekavad: bussijuht, veoautojuht, väikesadama spetsialist);

¹ https://www.hm.ee/sites/default/files/eesti_haridusvaldkonna_arengukava_2035_seisuga_2020.03.27.pdf

² [Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledži põhimäärus–Riigi Teataja](#)

- materjalide töötlemine (klaas, paber, plast, puit) (õppekava: plastitööstuse seadistaja).

Hiiumaa Ametikool on ainus kutseõppeasutus Eestis, mis pakub tasemeõpet puitehitiste restauraatori, väikesadama spetsialisti ja plastitööstuse seadistaja (pakutakse Tallinnas töökohapõhise õppena) õppekavadel.

Hiiumaa Gümnaasium pakub statsionaarset keskharidust ning mittestatsionaarset kesk- ja põhiharidust.

Hiiumaa gümnaasium ja rakenduslik kolledž on loodud kahe kooli liitmise eesmärgil ja kavandatud on alustada õppe pakkumist 2026/2027 õppeaastast.

Õppijad Hiiumaal

Hiiumaa Ametikoolis õppis 2025/26. õa 129 õppijat.

Tabel 1. Õpilaste arv ja keskmine vanus 2023/24. õa ja 2024/25. õa ning Hiiu maakonna elanike ning kõrgharidusega õpilaste osakaal 2024/25. õa

Õppekavarühm	Õpilaste arv		Keskmine vanus		Hiiu maakond, %	Kõrgharidusega, %
	23/24	24/25	23/24	24/25	24/25	24/25
Ehitus ja tsiviilrajatised	19	25	37	39	20%	48
Aiandus	107	92	44	44	15%	45
Transporditeenused	26	26	42	42	11%	46
Materjalide töötlemine (klaas, paber, plast, puit)	0	0				
Kokku/keskmine	152	143	43	43	21%	45

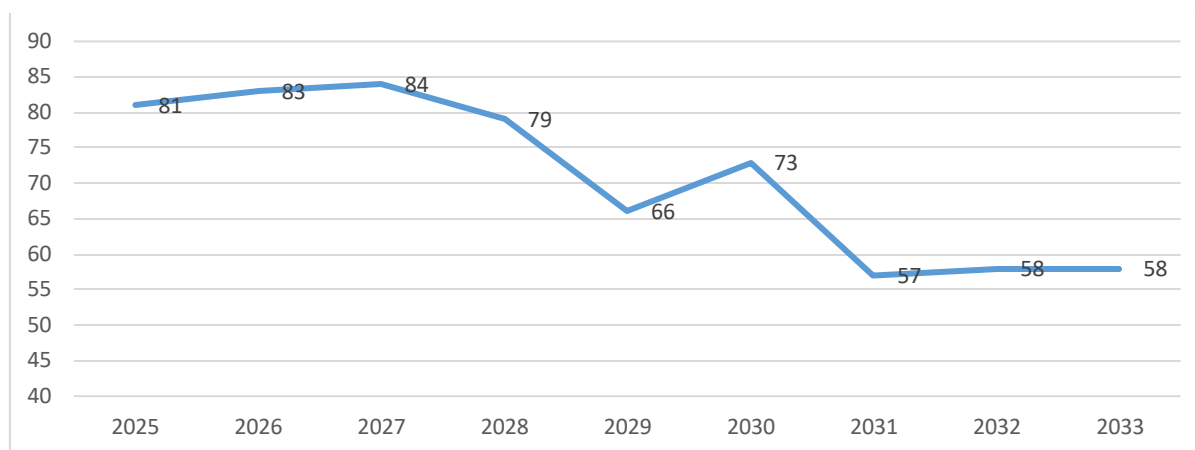
Hiiumaa Gümnaasiumis on õppijaid 10.11.2025. a seisuga kokku 169, sh statsionaarses õppes 135 ja mittestatsionaarses 34.

Seega, 2025/2026. õppeaastal õppis mõlemas koolis kokku 298 õpilast.

Hiiumaa põhikoolilõpetajad ja nende senised õpivalikud

Hiiumaal lõpetab põhikooli aastas keskmiselt 82 õpilast, mis 2028. aastast hakkab vähenema.

Tabel 2. Hiiumaa maakonna põhikoolilõpetajate arvu prognoos aastatel 2025-2033

Hiiumaa põhikoolilõpetajad suunduvad õppima kodusaarelt eemale – 2021/22. õa lõpetajatest 52% asus õppima väljaspool Hiiumaad. Viimastel aastatel on Hiiumaa põhikooli lõpetajatest 23%-29% jätkanud kutseõppes ja neist enamik õpib Tallinna kutseõppeasutustes.

Peamised argumendid Hiiumaa riigikoolide ümberkorraldamiseks lähtudes hariduskeskuse kontseptsioonist on:

1) Põhikoolilõpetaja õppimisvõimalused ehk õpirajad

Hariduskeskuse loomine võimaldab pakkuda Hiiumaa põhikoolilõpetajale oma kodumaakonnas kõiki talle seadusega võimaldatud õpiradasid: gümnaasium, kutsekeskharidus, kutseõpe, lisaõpe ja ettevalmistav õpe. Hariduskeskuses on võimalik pakkuda õpilast toetavat paindlikust, mis võimaldab õpilasel lihtsalt liikuda ka ühelt õpirajalt teisele. Olulist rolli mängib siinjuures ka ruumiline aspekt ehk kui kool paikneb ühes asulas, siis ühelt õpirajalt teisele liikudes saab õpilane jätkata koolis käimist samas asukohas.

2) Üldharidusainete õppe tagamine nii gümnaasiumi kui kutsekeskhariduse õppekavadel

Kutsehariduse reformiga on kutseõppeasutuse kohustus pakkuda laiapõhjalist kutsekeskhariduse õppekava ning sellega seoses suurendada oluliselt üldhariduslike ainete pakkumist kutseõppes. Vähenev õpilaste arv tähendab vähenenud koormust õpetajatele gümnaasiumis. Samas on vajadus pakkuda üldharidusaineid kutseõppe õppekavadel. Kõige mõistlikum viis tagada õpetajatele motiveeriv koormus ja töökorraldus ning seeläbi toetada õpetamise kvaliteeti, on teha seda ühe organisatsiooni alt ühes kohas ja ühe töölepinguga.

3) Keskhariduse jätkusuutlikkus Hiiumaal

Hariduskeskuse loomine on Hiiumaa keskhariduse pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks kõige parem lahendus. Koolide liitmist ettenägemata ei ole kindlustatud gümnaasiumihariduse ja kutsehariduse pakkumise tagamine Hiiumaal kümne või enama aasta perspektiivis. Ametikooli õppurite vähenemine hoiab seda järjepidevalt sulgemisohus ning vähendab ka kindlust ametiõppe tuleviku osas Hiiumaal.

4) Seadusest tuleneva kohustuse täitmine

Riigil on põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest (edaspidi ka PGS) ja kutseõppeasutuse seadusest (edaspidi ka KutÕS) tulenevalt kohustus tagada gümnaasiumihariduse ja kutseõppe kättesaadavus kõigis maakondades (PGS § 7, KutÕS § 3). Samuti ettevalmistava õppe kättesaadavus (KutÕS § 23²) ning võimaluste loomine õppimiskohustuse täitmiseks (HaS § 10¹⁻⁴). Riigil tuleb oma kohustused täita ja seda viisil, mis maksimaalselt toetaks õpilast, tagaks süsteemi jätkusuutlikkuse ning oleks

ressursside kasutamisel võimalikult efektiivne. Erinevate juriidiliste kehade paralleelne eksisteerimine seab takistusi õpilaste toetamisele ja paindlikule liikumisele õpiteede vahel (erinevad tugimeeskonnad, infosüsteemid, juurdepääs andmetele ja andmete vahetus jne).

5) Ressursikasutus

Õpilaste hulk Hiiumaal väheneb, aga hariduse andmisega soetud kohustusi tuleb juurde. See muudab kahe erineva kooli pidamise majanduslikult ebamõttekaks, sest oluliselt vähematele õpilastele tuleb pakkuda erinevaid õpiteid erinevates haridusliikides kahes, eraldi hoonete ja administratsiooniga koolis. Olemasoleva süsteemiga jätkamine või ametikooli asendamine väljastpoolt Hiiumaad sisse toodava teenusega tähendaks suure osa haldusstruktuuri, materiaalse baasi, tööjõu (sh õpetajate) jne dubleerimist kahes eraldi õppekohas asuvates hoonetes. Hariduskeskuse rajamine võimaldab pakkuda õpet ühes kohas, sõlmida õpetajatega töölepingud ühe asutuse alt ja tagada neile stabiilne koormus, ühtlustada õppes kasutatavad õppeinfosüsteemid ja kasutada muid materiaalseid vahendeid. Hariduskeskuse rajamine vähendab administratiiv- ja ülalpidamiskulusid ja pakub õpetajatele ja õpilastele mõistlikku aja-, ruumi- ja materiaalse baasi kasutust.

Võttes arvesse eeltoodud kaalutlusi ja eesmärki pakkuda Hiiumaa põhikoolide lõpetajatele valikuvõimalusi Hiiumaal õpingute jätkamiseks, paindlikke õpiteid ning kvaliteetset keskharidusõpet, liidetakse Hiiumaa Ametikool ja Hiiumaa Gümnaasium Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledžiga. Oma olemuselt on tegemist hariduskeskusega - õppeasutusega, kus toimub põhikoolijärgne õppe pakkumine erinevates haridusliikides.

Liitmise järgselt tegutsev õppeasutus pakub põhikoolijärgsetele õppijatele akadeemilist keskharidust, rakenduslikku keskharidust ning piirkonna tööturu vajadustele vastavat kutseõpet ja täienduskoolitusi. Kool pakub tasuta kutseõpet erialadel, mida teistes kutseõppeasutustes ei pakuta (väikesadama spetsialist, puitehitiste restauraator). Rakendusliku keskhariduse pakkumiseks töötab hariduskeskus välja vähemalt ühe õppekava ja/või kohandab teiste koolide poolt loodud uusi rakendusliku keskhariduse õppekavasid. Rakendusliku keskhariduse õppekava(sid) hakatakse rakendada 2026/2027. õppeaastast. Koolil on võimalik välja töötada ka uusi õppekavasid, mis vastavad Hiiumaa ja Eesti tööturu vajadustele.

Riigikoolide ümberkorraldamisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 8. oktoobri 1996. a määrusest nr 244 „Valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste moodustamise ja ümberkorraldamise ning nende tegevuse lõpetamise korra kinnitamine“ (edaspidi kord). Nimetatud korra punkti 2 kohaselt lähtutakse riigiharidusasutuste moodustamisel haridusseadusest, mõnd liiki haridusasutuste kohta käivast eriseadusest ja nende alusel antud Vabariigi Valitsuse või haridus- ja teadusministri määrusest. Korra punkti 42 ja 23 alapunkt 1 järgi vormistab riigikooli ümberkorraldamisotsuse haridus- ja teadusminister käskkirjaga. Ka PGS § 80 lõike 1 ning KutÕS § 49 lõike 1 alusel korraldab kooli ümber ja lõpetab kooli tegevuse kooli pidaja ehk riigikoolide puhul haridus- ja teadusminister.

Hiiumaa Ametikool ja Hiiumaa Gümnaasium liidetakse Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledžiga ja liidetavad koolid lõpetavad oma tegevuse 31. augustil 2026.

Andmed personali, töötajate arvu ja koosseisu kohta

Hiiumaa Ametikoolis töötas 1.02.2026. a seisuga 29 töötajat, neist 13 olid pedagoogilised töötajad. Ametikohti oli 19,5. Täiskoormusega töötas 3 õpetajat ning alla 0,5 koormusega 7 õpetajat.

Hiiumaa Gümnaasiumis oli sama aja seisuga töötajaid 38, neist pedagoogilisi töötajaid 27. Ametikohti oli 23. Täiskoormusega töötas 7 õpetajat ning alla 0,5 koormusega 7 õpetajat.

Kolm töötajat töötasid mõlemas koolis (direktor, haridustehnoloog, majandusjuht).

Koolide eelarved

Hiiumaa Ametikooli baasrahastamise eelarve 2026. aastal **409 518** eurot ning kutseõppe kättesaadavuse komponent 28 657 eurot. Kokku on eraldatud 2026. aastal koolile (ilma senise tulemusrahastuseta) 438 175 eurot.

Hiiumaa Gümnaasiumi eelarve 2026. aastal on **1 042 638** eurot, sh tegevuskulu 390 852 ning õpetajate ja direktori tööjõukulu 651 786 eurot.

Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledži 2026. aasta prognoositav eelarve enne liitmist:

Alustava kooli eelarve			144 000	
Protsessi starditoetus	30000	1	30 000	
Õpikud ja õppematerjalid, programmid	10000	1	10 000	
CVI ja brändimine	30000	1	30 000	
Värbamine	5000	1	5000	
Töötasu direktor	4000	8	43 000	direktori töötasu veebruarist augusti lõpuni + üks kuu.
Töötasu ametikohad	2403	8	26 000	2 ametikohta toetust kuni 2 kuud pärast kooliaasta algust. Õpetaja miinim + diff fond

Ümberkorralduse läbinud riigikooli kulud kaetakse iga-aastase riigieelarve seadusega Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala eelarvest. Ümberkorraldatud kooli suuruseks saab olema ca 330 õppekohta.

Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledži prognoositav eelarve projekt (eurodes)

	2025 a.	2026 a.		
		Planeeritav eelarve	Sh 1.01 -31. 08	Sh 1.09-31.12
Hiiumaa Gümnaasium	964 543	1 042 638	695 092	
Hiiumaa Ametikool	766 856	438 175	292 117	
Hiiumaa gümnaasium ja rakenduslik kolledž	0	144 000	144 000	493 604
Kokku	1 731 399	1 624 813	1 131 209	493 604

Käesolev eelarve prognoos on hinnanguline, tugineb 2026. aasta eelarve koostamise alustele. Õpilaste arvu täpsustumisel üld- ja kutsehariduse tasemeõppe õppekavadel eelarvet korrigeeritakse. Näiteks, kui Hiiumaa gümnaasium ja rakenduslik kolledž hakkab pakkuma kutsekeskhariduse õpet 16 õpilasele, kasvab kooli aastaeelarve lähtuvalt rahastusmudelist 80 000 – 85 000 EURi (õpperühm aastas).

Moodustatava Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledži täiendav eraldis on 163 538 EURi 2026. aasta eelarves on kavandatud Haridus- ja Teadusministeeriumi kutsehariduse ja

riigikoolide pidamise valdkondade eelarvesse. Vahendid eelarve tagamiseks on olemas ning neid juurde ei vajata. Lisaks on Haridus- ja Teadusministeeriumil võimalus 2026-2028. aastal investeerida Euroopa Sotsiaalfondi rahasid hariduskeskuse õpikeskkonna parandamisesse. HTM on teinud Kärdlas ruumide kaasajastamise projekti, mille hinnanguline maksumus on 600 000 EURi.

Tegemist on muudatusega, mida tehakse olemasolevate asutuste eelarvete raames.

Ümberkorraldamise tingitud muudatused õigusaktides

1. septembrist 2026 tunnistatakse kehtetuks järgmised haridus- ja teadusministri määrused:

- 20. juuni 2016. a nr 42 „Hiiumaa Gümnaasiumi põhimäärus“;
- 16. juuni 2016. a nr 21 „Hiiumaa Ametikooli põhimäärus“.

Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledži põhimäärus jõustus 24.01.2026 ja on kättesaadav: [Hiiumaa gümnaasiumi ja rakendusliku kolledži põhimäärus–Riigi Teataja](#). Põhimääruse muutmise vajadust esialgu ei ole, mistõttu ettepaneku lisana põhimääruse projekti esitatud ei ole.

Ümberkorraldamise kuupäev

Koolid korraldatakse ümber ajavahemikul 1. juuli kuni 31. august 2026. a. Ümberkorraldatud Hiiumaa gümnaasium ja rakenduslik kolledž alustab tegevust 1. septembril 2026. a.

Ümberkorraldamise ettepaneku kooskõlastamine

Ümberkorraldamise ettepanek esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse andmiseks Hiiumaa Gümnaasiumi hoolekogule ja õpilasesindusele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Triin Laasi-Õige
kantsler